

Presentación de *Corts.* *Anuari de Dret Parlamentari*

Número 34 (extraordinario)

ENRIC X. MORERA I CATALÀ
Presidente de las Corts Valencianes

El número de *Corts. Anuari de Dret Parlamentari* que ahora presentamos quiere celebrar el vigesimoquinto aniversario desde que se editó el primer número de la revista en 1995. Y por ello se ha decidido editar este número del *Anuari* con carácter extraordinario, que, dada la situación tan excepcional que estamos sufriendo desde marzo de 2020, con la declaración del estado de alarma por la pandemia mundial provocada por la COVID-19, se ha estructurado bajo el título «El funcionamiento del parlamento ante la crisis sanitaria», una excepcionalidad que se ha alargado en el tiempo y que, en este momento, todavía no ha concluido.

Esta crisis sanitaria, en un primer momento, provocó la paralización de toda la actividad en todos los ámbitos de la vida, incluido el normal funcionamiento de la actividad parlamentaria. Es por ello que las Corts Valencianes, como el resto de parlamentos, han tenido que adaptar su actividad ordinaria a circunstancias tan extraordinarias, buscando en todo momento el equilibrio necesario entre el respeto a las normas sobre medidas sanitarias y la garantía de los derechos fundamentales inherentes a los diputados y diputadas en el cumplimiento de su función

parlamentaria. Y ha sido gracias a las tecnologías de la información y la comunicación como se ha podido conjugar presencialidad y actividad telemática. Así se ha conseguido, como no podía ser de otra forma, que la actividad parlamentaria no se haya visto afectada en toda su dimensión y, paulatinamente, se haya podido recuperar, con la adopción de las medidas necesarias, un funcionamiento normal.

El número extraordinario se ha estructurado en dos dimensiones: por un lado, se recoge un grupo de estudios relativos al funcionamiento específico de las Corts Valencianes durante la crisis sanitaria, y por otro, aquellos relativos a aspectos generales y al funcionamiento de otros parlamentos durante la crisis sanitaria.

El primer grupo se inicia con el artículo elaborado por la vicepresidenta primera de las Corts Valencianes, María José Salvador Rubert, que trata sobre cómo se ha vivido y se vive esta etapa tan extraordinaria en el seno de la institución, y los efectos que ha tenido y tiene la pandemia en el funcionamiento ordinario de las Corts Valencianes, y cómo se ha buscado el equilibrio para garantizar la seguridad y el cumplimiento de las medidas sanitarias, el trabajo y los derechos fundamentales de los diputados y las diputadas.

Un segundo trabajo, en este caso de la secretaria primera de la Mesa de las Corts Valencianes, Cristina Cabedo Laborda, incide en el ejercicio del voto parlamentario de forma telemática en las Corts Valencianes durante la pandemia de COVID-19, y cómo nuestro parlamento ha tenido que adaptarse para poder compatibilizar el voto de los diputados y diputadas con la garantía de la salud personal y pública. Eso ha posibilitado la ampliación de los supuestos del voto telemático o voto a distancia.

La diputada y ex secretaria segunda de las Corts, Irene Gómez Santos, plantea en su texto el trabajo parlamentario para proteger especialmente la salud mental en tiempos de COVID-19, e incide en la necesidad de reforzar los servicios públicos ante la situación sanitaria, pues únicamente la sanidad pública salva vidas, cuida y cura en casos como el de esta pandemia.

El siguiente trabajo lo presenta el ex vicepresidente primero de las Corts, Rafael Maluenda Verdú, que pretende dar a conocer cuáles serían las prioridades de la actividad parlamentaria en momentos de crisis sanitaria y, dentro del marco del reglamento parlamentario, encontrar las vías adecuadas para que la cámara pueda alcanzar sus objetivos de la mejor manera posible, dando prioridad a la situación de emergencia.

El letrado de las Corts y profesor de derecho constitucional de la Universitat de València y la Universidad Católica de Valencia, Ferran García Mengual, centra su trabajo en la relevancia de las nuevas tecnologías en la actividad no presencial de los parlamentarios. Así, introduce un interesante debate sobre cómo el uso de estas tecnologías permite la separación entre personalidad y presencialidad, y cómo se potencian las dinámicas de trabajo cotidiano de los parlamentos.

El último trabajo de este primer bloque es el presentado por el letrado de las Corts Valencianes y profesor de la Universidad CEU Cardenal Herrera, Joaquín J. Marco Marco. El autor aporta una visión histórica sobre cómo se entendían las relaciones de poder y contrapoder entre la Monarquía, las Corts y la Alemania en el período comprendido entre 1519 y 1520, teniendo en cuenta que todo ello se enmarca en la situación crítica provocada por la peste y la influencia que la enfermedad tuvo en la evolución de esas relaciones, hace ahora 500 años.

En el segundo apartado, como se ha dicho, se incluyen estudios relativos a aspectos generales y al funcionamiento de otros parlamentos durante la crisis sanitaria. El primer trabajo dentro de este ámbito es el que presenta el catedrático de derecho constitucional de la Universitat de València, Vicent Garrido Mayol, que pone énfasis en la excepcionalidad como excusa al funcionamiento del estado de derecho, incidiendo en que el derecho parlamentario tiene límites incluso en el supuesto de la adopción de decisiones adoptadas por unanimidad, pese a que se considere que dicha unanimidad puede salvar cualquier decisión no prevista normativamente.

El catedrático de derecho constitucional y expresidente del Consejo Consultivo de Andalucía, Juan Cano Bueso, se centra en el análisis del derecho a la salud como derecho constitucional o principio rector, y cómo queda su protección mediante la declaración del estado de alarma en la pandemia que estamos sufriendo.

El trabajo de María Rosa Ripollés Serrano, letrada de las Cortes Generales y profesora de derecho constitucional, analiza cómo ha afectado la excepcionalidad de la crisis sanitaria y cómo se ha adaptado el parlamento a esta situación. Concluye que, en el caso concreto del Congreso de los Diputados, y en estas circunstancias, se ha priorizado el control político sobre legislación, y cómo se ha generalizado el sistema de voto telemático para la adopción de decisiones, lo que requiere una respuesta a corto, medio y largo plazo.

El secretario general del Parlamento de Galicia, Xosé Antón Sarmiento Méndez, centra su trabajo en cómo se ha vivido la situación en el Parlamento de Galicia, el aplazamiento de las elecciones, la prórroga de la vigencia de la Diputación Permanente y la posterior celebración de las elecciones, todo ello motivado y condicionado por la crisis sanitaria.

Finalmente, el letrado de las Corts Valencianes en servicios especiales, Javier Guillem Carrau, aporta como novedad lo que para él serían los principios mínimos que ha de atender una norma que pretenda habilitar el voto en línea, remoto o por internet, y que, si llegara a generalizarse, podría aumentar de manera positiva la participación ciudadana, de *millennials* y de integrantes de la generación Z. De esta manera se facilitarían los procesos electorales en un contexto como el de la pandemia de la COVID-19.

Como no puede ser de otra manera, solo me resta agradecer la colaboración de todos los autores y autoras que han participado, así como la de todas las personas que han hecho posible la edición y la publicación de este número extraordinario de *Corts. Anuari de Dret Parlamentari*.

Presentació de *Corts.*

Anuari de Dret Parlamentari

Número 34 (extraordinari)

ENRIC X. MORERA I CATALÀ
President de les Corts Valencianes

El número de *Corts. Anuari de Dret Parlamentari* que ara presentem vol celebrar els vint-i-cinc anys des que es va editar el primer número de la revista enllà l'any 1995. I és per això que s'ha decidit editar aquest número de l'*Anuari* amb caràcter extraordinari, i, considerant la situació tan excepcional que estem patint des de març de 2020, amb la declaració de l'estat d'alarma per la pandèmia mundial provocada per la COVID-19, fer-ho sota el títol «El funcionament del parlament davant la crisi sanitària», una excepcionalitat que s'ha allargat en el temps i que, a hores d'ara, encara no ha conclòs.

Aquesta crisi sanitària en un primer colp va provocar la paralització de tota activitat i en tots els àmbits de la vida, fins i tot el funcionament normal de l'activitat parlamentària. És per això que les Corts Valencianes, com gairebé tota la resta de parlaments, han hagut d'adaptar el seu desenvolupament ordinari a circumstàncies tan extraordinàries. S'ha buscat en tot moment l'equilibri necessari entre el respecte a les normes sobre mesures sanitàries i la garantia dels drets fonamentals inherents als diputats i diputades en el compliment de la seua funció parlamentària. I ha estat gràcies a les tecnologies de la

informació i la comunicació que s'ha pogut combinar presencialitat i activitat telemàtica. Això ha possibilitat que l'activitat parlamentària, com no podia ser d'una altra manera, no haja estat afectada en tota la seua dimensió i ha pogut recuperar, amb l'adopció de les normes necessàries, el funcionament normal.

El número extraordinari s'ha estructurat des de dues dimensions: d'una banda, recull un grup d'estudis relatius al funcionament específic de les Corts Valencianes durant la crisi sanitària i, d'una altra, aquells relatius als aspectes generals i també al funcionament d'altres parlaments durant la crisi sanitària.

El primer grup, que s'inicia amb l'article elaborat per la vicepresidenta primera de les Corts Valencianes, María José Salvador Rubert, tracta sobre com s'ha viscut i es viu aquesta etapa tan extraordinària, i els efectes que ha tingut i té la pandèmia sobre el funcionament ordinari de les Corts Valencianes, i com s'ha buscat l'equilibri per a garantir la seguretat i el compliment de les mesures sanitàries, el treball i els drets fonamentals dels diputats i les diputades.

Un segon treball, en aquest cas de la secretària primera de la Mesa de les Corts Valencianes, Cristina Cabedo Laborda, incideix en l'exercici del vot parlamentari telemàtic en les Corts Valencianes durant la pandèmia de COVID-19, i com el nostre parlament s'hi ha hagut d'adaptar per a poder compatibilitzar el vot dels diputats i diputades amb la garantia de la salut personal i pública. Això ha possibilitat l'ampliació dels supòsits del vot telemàtic o el vot a distància.

L'actual diputada i ex-secretària segona de les Corts, Irene Gómez Santos, planteja el treball parlamentari per a protegir especialment la salut mental en temps de la COVID-19, i incideix en el fet que els serveis públics, davant la situació sanitària, han de ser reforçats, ja que només amb la sanitat pública en casos com aquesta pandèmia salven vides i curen.

El treball següent el presenta l'ex-vicepresident primer de les Corts, Rafael Maluenda Verdú, que pretén donar a conèixer quines serien les prioritats de l'activitat parlamentària en moments de crisi sanitària i,

dins del marc del reglament parlamentari, trobar les vies més adequades per què la cambra puga exercir de la millor manera possible els seus objectius i done prioritat a la situació d'emergència.

El lletrat de les Corts i professor de dret constitucional de la Universitat de València i la Universitat Catòlica de València, Ferran García Mengual, posa èmfasi, en el seu treball, en les noves tecnologies en l'activitat no presencial dels parlamentaris. Introdueix un debat interessant de com, amb l'ús d'aquestes tecnologies, es permet la separació entre personalitat i presencialitat, i com es potencien les dinàmiques del treball quotidià dels parlaments.

L'últim treball, en aquest primer apartat, és el presentat pel lletrat de les Corts Valencianes i professor de la Universitat CEU Cardenal Herrera, Joaquín J. Marco Marco. Més enllà de l'àmbit de la doctrina jurídica, aporta una visió històrica de com s'entenien les relacions de poder i contrapoder entre la Monarquia, les Corts i la Germania en el període comprés entre 1519 i 1520, tenint en compte una situació crítica provocada per la pesta i la influència que va tenir aquesta en l'evolució d'aquelles relacions, ara fa 500 anys.

En el segon apartat, com hem dit, s'inclouen els estudis relatius a aspectes generals i al funcionament dels altres parlaments durant la crisi sanitària. El primer treball dins d'aquest àmbit és el que presenta el catedràtic de dret constitucional de la Universitat de València, Vicent Garrido Mayol, el qual posa èmfasi en l'excepcionalitat com a excusa al funcionament de l'estat de dret, i incideix en el fet que el dret parlamentari té límits fins i tot en el supòsit de la unanimitat, que alguns suposen que pot salvar qualsevol desviament d'allò que és previst normativament.

El catedràtic de dret constitucional i expresident del Consell Consultiu d'Andalusia, Juan Cano Bueso, se centra en l'anàlisi del dret a la salut com a dret constitucional o principi rector, i com queda la seua protecció mitjançant la declaració de l'estat d'alarma en la pandèmia que estem patint.

Un altre treball, en aquest cas el de María Rosa Ripollés Serrano, lletrada de les Corts Generals i professora de dret constitucional, analitza com ha afectat l'excepcionalitat de la crisi sanitària i com s'ha adaptat el parlament a aquesta situació. Conclou que, en el cas concret del Congrés dels Diputats, i en aquestes circumstàncies, s'ha prioritzat el control polític sobre legislació, i com s'ha generalitzat el sistema de vot telemàtic per a l'adopció de decisions, la qual cosa requereix una resposta a curt, mitjà i llarg termini.

El secretari general del Parlament de Galícia, Xosé Antón Sarmiento Méndez, centra el seu treball en com s'ha viscut la situació en el Parlament de Galícia, l'ajornament de les eleccions, la pròrroga de la vigència de la Diputació Permanent i la posterior celebració de les eleccions, tot això motivat i condicionat per la crisi sanitària.

Finalment, el lletrat de les Corts Valencianes en serveis especials, Javier Guillem Carrau, aporta com a novetat el que per a ell serien els principis mínims que ha d'atendre una norma que pretenga habilitar el vot en línia, remot o per internet, i que, si arribara a generalitzar-se, podria augmentar de manera positiva la participació ciutadana, de *millennials* i de la generació Z. D'aquesta manera es facilitarien els processos electorals en un context com el de la pandèmia de la COVID-19.

Com no pot ser d'altra manera, només em resta agrair la col·laboració de totes les autores i autors que hi han participat, com també la de totes les persones que han fet possible l'edició i la publicació d'aquest número extraordinari de *Corts. Anuari de Dret Parlamentari*.